

«Serra Fontelles, Kafka i Manresa», Llorenç Cavdevila, *Regió 7*

Després de dues novel·les i d'una bona colla d'obres de teatre, el manresà Jaume Serra Fontelles acaba de publicar *Mà a les fosques* (Edicions de 1984), un recull de relats valuós i molt personal. Personal en més d'un sentit: perquè mostra un estil ple de característiques pròpies (eloqüència en el discurs, grans dosis d'ironia, pessimisme existencial, perplexitat davant la vida, etc.), però també perquè les històries de *Mà a les fosques*, com anuncia la cita inicial de Pavese ("Haver escrit una cosa que et deixa com un fusell disparat, encara sacsejat i socarrimat, buit de tu mateix, on no hi has descarregat solament tot el que saps de tu mateix sinó el que sospites i suposes..."), presenten un autor amb ganes de parlar dels fantasmes que l'obsessionen (la por, la injustícia, el sentit de culpabilitat, l'atzar, la mort), potser per exorcitzar-ne més d'un, i amb voluntat artística de descarregar la pròpia essència com a ésser humà.

Tot i la transcendència de molts relats en el tractament de temes com la mort, la injustícia o la llibertat, només cal veure el títol d'alguns ("Sa i net", "Oh, Pere!", "Mai més cap més cap", "Ni somni som", "Jo ric, Iorick", etc.) per adonar-se del gust que troba Serra Fontelles en jugar amb les paraules i amb els seus significats. Uns relats que tant poden parlar d'indigents que furguen als contenidors, com de malalts enamorats de la lluna, d'alopècics que amb els cabells perden records, de cambriers malastrucs, de nens porucs, de mares histèriques, de personatges solitaris, de ferides obertes, de calaveres hamletianes o de persones que fan la vida impossible als seus veïns. Un dels contes, per exemple, és una llarga frase (de catorze pàgines!) que creua, amb una bona dosi d'humor corrosiu, les vides dels veïns d'una escala en una època que recorda la grisor de la postguerra. En el fons, però, hi ha una sèrie de temes recurrents que donen sentit al conjunt: l'absurditat del món, en el sentit kafkià; l'innocent perseguit i maltractat per un entorn injust; el desengany davant la descoberta del món.

En algun dels contes més clarament autobiogràfics, Manresa hi juga un paper destacat, com ara a "Vies mortes", on es narra l'experiència de fer-se gran en un adolescent que tira pedres a la lluna des del Pont Vell i juga a quedar-se l'últim a la via quan arriba el tren; o a "De bolos per províncies", en què explica una peculiar visita de Salvador Espriu a la capital del Bages (amb motiu de la presentació d'una mena de videoclip que Serra Fontelles va fer a partir de la versió que Raimon havia musicat del famós poema Inici de càntic en el temple) i, amb un bon punt de caricatura, presenta la patum envoltada d'una colla d'intel·lectuals provincians. És curiosa la definició que, en aquest conte, fa d'un grup que ben bé podria correspondre's als integrants d'Art viu, del qual ell mateix havia format part i a qui dedica el relat: "un cercle artístic de pintors ampliat de mica en mica pels elements més inquietos culturalment parlant. I algun metge, un parell de sacerdots —l'un poeta inèdit, l'altre, pintor subversiu—, algun psiquiatre, i els devots del metge, dels dos sacerdots i del psiquiatre". Au, som-hi: qui s'atreveix a posar-hi noms?